

tálya Németországnak és a protestáns polgármester szívesen üdvözölte valamennyit.

Ez a kép . . . és a mi gyűléseink!

Meg kell szivlelni az országos katolikus nagy gyűlésnek ezeket a jelenségeket. A keretek már meg vannak a katolicizmus ujja születéséhez s a nagy gyűlésnek foglalkozni kell azzal, hogy e keretek tartalmát kapjanak.

Tudás és pénz kell a harcához, a nimbus és szám nem elég.

Volt alkalmam mélyebben is betekinteni a katolikus akcióba és érzem annak vérszegénységét. Félre a limonádéval, mely ugyan ha akarom édes, ha akarom savanyu, de se nem táplál, se nem öl. Eddig nem éltünk, csak horkolva aludtunk. Ettől sem ijed meg csak boszankodik rajta.

Vezényszót kérünk, fegyvereket kérünk.

Nem sokára lesz a katolikus kongresszus. A sok gyönyörű szónoklat után melyekben biztattak, hogy induljunk, azt szeretnők hallani végre, hogy hová és mivel.

Mert bizony ilyen hadi tervvel, ilyen municióval megessznek a mi sárga majmaink. P—y.

A takarmány hiány.

A legközelebbi minisztertanács két tárgyalási fog foglalkozni: a takarmányhiány kérdésével és az októberben megnyíló országgyűlés munkarendjének megállapításával. A takarmányhiány dolgában a földművelésügyi miniszterium részletes jelentést készített, amely feloleli a készletek és még várható termék statisztikáját és vidékenként megállapítja az előrelátható hiányt. A segítségi akció legérdekesebb része az, hogy azoknak a gazdáknak, akiknek nincsen

elegendő takarmányuk, az állam szállítja a szükségletet és a gazda a takarmány árát tízéves részletekben kamatmentesen téríti meg. A jelentést az állapotokról és a történet intézkedésekről a Háznak is be fogják mutatni és egyben a kormány nagyarányú szénvásárlásaira és egyéb költségekre fedezetet fognak kérni. Ez valószínűleg az őszi parlamenti munkarend első tárgya; a következő tárgy pedig az 1905. évi költségvetés lesz. Továbbra a minisztertanács aligha fog provideálni, mert a költségvetés tárgyalása során elég ideje lesz a későbbi javaslatokat előkészíteni. Forrásunk szerint a véderőtörvény reformja, a magyar block konverziója és kiegyezés már ez évben nem kerülnek napirendre; a költségvetés után vagy esetleg közben az olasz és német kereskedelmi szerződéseket fogják tárgyalni és ezek elintézése után a Ház karácsonyi szünete következik.

Vámönállóság és kereskedelmi szerződéseink.

Irté: Szemenyel Kornél dr.

Közvéleményünk naiv tájékozatlanságát a gazdasági kérdésekben semmi sem jellemzi annyira, mint hogy egy osztrák vámháború munkával való ijesztgetésnek még mindig felül. Pedig a vámháborút ugy odaállítani, mint önálló gazdasági berendezkedésünknek mintegy logikai következményét, mint elkerülhetetlen folyamatát az osztrákok kapzsiságának, ez már nem is naiv tájékozatlanság, hanem egyenesen pártpolitikai indokokból eredő rosszakaratu megtevesztés és félrevezetés, — s csak az a szomorú egyrészt, hogy még mindég vannak erős kezű emberek, kik ilyesmire kaphatók és másrészt gyenge fejű párhívek, kik ezt a politikát támogatni hajlandók.

Mert önálló gazdasági berendezkedésünk semmi összefüggésben a vámháborúval nincs, a két ország közti gazdasági ellentéteket egy-

általán nem fokozza, sőt kifelé való viszonyunkban a surlódási pontok számát lényegesen csökkenti.

Mert könnyen belátható tisztán elméleti alapon is, hogy bizonyos érdekek védelmezésére az önálló elhatározás és szabad cselekvési lehetőség sokkal hatékonyabb, mint ellentétes érdekű féllel való közös eljárás, mert a szabad elhatározás lehetősége mellett mindég módunk van ugyanazon berendezkedéseket és megállapodásokat létesíteni, melyek a közös elhatározással fentartott állapotban megvalósulnak, de a kölcsönös kööttség mellett nem lehetséges oly intézkedések megtétele, melyeket a gazdasági önálló berendezkedés esetén azon felülérdekeik védelmére még szükségesnek látunk. Es ez a tétel nem csak mi ránk magyarokra áll, de ugyanigy érvényes az osztrákokra is.

Hisz éppen ebben rejlik az összeütközés csirája, és a vámháború veszedelme kiáltanak fel örömmel a tizenhárom próbás »közös« közgazdák. Csakhogy éppen ez nem igaz. Mert ennek az összeütközésnek a veszedelme sokkal jobban megvan a vámközösség mellett, mint anélkül. Mert amint a vámönállóság esetén meg kellene egyeznünk Ausztriával bizonyos kereskedelmi szerződésben, vagy esetleg megállapítanunk vele szemben egy autonóm vámtarifát — ugy ennek a megegyezésnek szüksége vámközösség mellett is megvan, mert csakis közös egyetértéssel megállapított vámtarifa alapján léphetünk kereskedelmi összeköttetésbe a külfölddel. Ha tehát a két állam közt gazdasági érdek ellentétek vannak, ezeknek a vámközösség mellett is ki kell bujniok, mint a szögnek a zsákból — és pediglen hatványozott mértékben, mert vámközösség esetén, nemcsak a két szövetséges ország ellentétes érdekeit kell egyenliteni, hanem mindkettőt együttesen összhangba kell hozni a szerződő külföldi állam méltányos érdekeivel is. Nagyon könnyű belátni hogy a két törzsalkotó egyezkedő közt a har-

volna: mi baja apának, mi baja apátoknak? Mikor egyszer az anya a nagyobbik fiúnak iskolai bizonylatát mutatta férjének, ez egykedvűen vette át. Belenézett, de — jaj! — nem dicsérte meg, nem csókolta meg homlokát, száját, mint máskor. A mamát sem ölelte meg, a mamát sem.

Pirulva csókolt kezét a fiu, az anyának meg a szívébe nyilallott.

Igy ment ez sokáig. Es az apa hideg tekintete, modora megriasztotta a gyermeket is. Sokszor észrevette magát atyjok és enyelegni, tréfalkozni kezdett gyermekeivel. De hiábál Olyan volt e derű, mint hideg szirtről visszaverődő fény. Inkább megijesztette őket az apának e mesterkelt vidámsága.

Mikor látniok kellett, hogy az apa sürt, fekete haja deresedik, ritkul. Hogy étvágya nincs, a teste meg elgyengült. Aztán bolyong és ritkán van otthon. Es lett, hogy tagjai meghültek és köszvényt kapott.

Most már lelki fájdalomhoz a test szenvedése is hozzájárult. Az orvos vigasztalta, hogy ifju még, reméljen, kigyógyul bajából. Csak őrizkedjék az erősebb meghüléstől. De semmire sem hallgatott. Szívének ördöge üzte rémalakkokkal telt ismeretlen tájra. A pokol minden iszonyát képzelte oda szenvedéseibe. Borzasztó

volt, hogy életét ilyen bizonytalanságban töltse.

Sokszor napokig bujdosott messze idegenbe, hogy családja mitsem hallott felőle, majd meg hajléka körül ólálkodott, különösen, mikor az éj leple alá vonulhatott. Múskor meg az utcába állott meg ösztönszerűleg, tűnődve, körülfürkészve.

Köröskörül csönd, gyöngye sziszénés sem hallatszott, csak nyugtalan szívének zakatolását érezte és áldatlan helyzetét megdondolva, mélyen, fájdalmasan sóhajtott fel.

Ha neje valamelyik ismerőséhez ment el, váratlanul lepte meg azt. Ha társaságban volt vele, félre vonult és kényelmes távolból leste neje szép szeméinek minden mozdulatát.

Múskor meg, ha neje kilépett, mint az orvmadár, leste lépteit s egy-egy házszegletnél meglapulva, utána sompolyogva kémlelte őt. Othellónak iszonyu érzelmeivel küzdött és nem fedezett fel nejében semmi gyanusát, semmit.

Mikor kis gyermekét az anyai karok örömmel ragadták fel, hogy atyjának nyujtsa, a férj fanyar mosolyal nézett a kis angyalra, aztán csöndesen odahajolt és csak a kis fejkötő szegélyét érintették ajkai.

Oh, látta ezt az anya szeme. Felszisszent szegény nő, mint a tör döfésére, de mitsem

szólt. Nagy szenvedése daczára is némán maradt. Csöndes megadással türt.

Néha mégis eimerengett a férj. Sokáig tűnődve nézte magát és vádolta a lélek: arczán a rejtett bűnnek, a rossz lelkiismeretnek egyetlen vonását sem tudta feltalálni. Olyan tisztán, szeliden, nyugodtan nézett szeméi közé, mint a hogy a kristály-patak vize adja vissza a nap erős fényét.

Szinte megdöbbsent a férj e nyugodtságon. Es különösen vádolta lelkét, hogy a nő aggódik, mikor látja hidegségét, közönyét és a szegény nő mindezt a férje betegségéből magyaráztatja ki.

Es a szegény nő várt, remélt. Ha majd szegény férje fürdőbe megy, ha majd megszűnnek testi fájdalmai, megjő az étvágya, az életkedve és ismét az a jó apa, az a jó férj lesz, aki régen volt.

Nem látta gyönyörű gyermekeit és szép nejét, csak azt érezte, hogy ő kellelten terhe már a családnak s önmagának.

— Istenem, nyujts világot lelkem e tévelygést okozó nagy sötétségben! kiáltotta egyszer a férj — kezeit ég felé kitérve.

Egy napon este felé sötét felleg tornyosult a szemhatáron s az egész tájat sűrűen beárnyékolta.

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.

angol divat férfiszabó-csész

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

(Uri Casinó-épület).

TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit férfi-öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket, valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

madik lesz a győztes s hogy ha Magyarország és Ausztria közti érdekelleténél fogva logikai szükségszerűséggel mindig a külföldi hatalomnak kell győznie, hogy tehát vámközösség mellett Magyarország-Ausztria kedvező kereskedelmi szerződést egyáltalán nem köthet. Mert Ausztria kedvéért engedünk a gabonavámokból, Ausztria a kedvünkért enged az ipari vámokból, így aztán a vámkülfölddel szemben sem mezőgazdaságunk, sem az osztrák ipar hatékonyan megvédve nincs, de a termelés igazi védelme nélkül fogyasztásunk — mindkét állam — lényegesen meg van drágítva: vagyis kereskedelmi szerződéseink visszafelé sütnék el.

Ezért ha Magyarország és Ausztria közt a gazdasági viszonyok önálló elhatározás alapján oly módon rendeztetnénk, hogy a jelenlegi állapot — mondjuk a két ország közti teljesen szabad forgalom — változatlanul fentartatnánk is, még akkor is jelentékeny előnyökkel járna mindkét országra nézve a vámterületi önállóság, mert mindogynak teljes szabad keze volna és teljes ereje rendelkezésre állana saját érdekeinek megvédelmezésére s nem kellene a szomszéd érdekeinek figyelembe vételével a saját előnyét is elakudni.

Ezért kívánja a sugalmazott német közvélemény szinte erőszakosan a vámterületi közösség fentartását s a két állam politikai szétválásával és a hármass szövetség felbontásával fenyeget, ha külön vámterületi alapra helyezkednénk, mert jól tudjuk, — ekkor megszűnik a lehetősége, hogy annyira kedvező szerződéseket kapjanak.

A vámönállóság nem hogy meglazítaná a viszonyt a két állam közt, de ha a magyar közvélemény fölvilágosítottatik, az osztrák pedig rövidlátásából magasabb szempontra helyezkedik és mindketten belátjuk, hogy a vámönállósági politika nem irányul kölcsönösen egymás ellen, hanem a külföld ellen, akkor a közös

Később vad vihar keletkezett és zugva, tombolva mutatta ki hatalmas haragját.

A férj az éj sötétjében ballagott hazafelé. A fürgeteg lármájában különös ötlete támadt. Házuk végén kis virágos kert volt. Annak illata szállott lakó szobájokba a nyitott ablakon át.

Neje ott szokott csevegni az asztal körül, három szép kis gyermekével.

Daczára a zivatarnak a kis ablak a zsallun belül most is nyitva volt. Odalapult a fal mellé és az ablak zsalluján át szűrődő világosság mellett látta, amint szép neje a három gyermekkel az asztal körül foglal helyet és a vaskos albumban a fényképeket nézegeti.

A mama enyelegve társalgott. Legkisebbik gyermeke az ülésben ült és úgy lapozgatott az albumban.

— Nos kicsikém, megismered apukát? Ez az? A kis gyerek rázta fejcskáját, hogy »nem az.«

— Vagy ez talán? Mondjad lelkem!

— Az az! — kiáltotta a kicsike és uj-jacskájával oda mutatott — ni, ni, hogy nevet az apuka!

— Igen, akkor még szeretett az apuka! De most sohasem szeret! — jegyezte meg a nagyobbik fiú. Beteg a tata, nagyon beteg.

— Oh édes apuka, édes jó apuka. Mért vagy olyan beteg? Mi bajod? Kérdezte a szép nő és kivette a fényképet és könnyezve, zokogva csókolgatta.

Ott, az ablak alatt is térdre roskadt egy férfiú és elfojtott zokogás közt törülgette szemét.

S megszűnt a zivatar, tovaszállt a felleg az égről is, a szivről is.

Kisvártatva boldog mosolygás közt ölelte annyi kint szenvedett szívére kedves kis családját.

védekezés érzete sokkal szorosabbá fogja tenni a két országnak politikai összeköttetését is.

A vámönállóság lényeges célja, hogy a külfölddel mindenik állam külön és önállóan szerződjen. A két ország közt oly sürtek a gazdasági összeköttetések számai, s a sok érdekellet mellett annyi érdekközösség is van, hogy egy kölcsönösen méltányos kereskedelmi szerződés létrejövételének minden előfeltétele meg van. Ez egyúttal az új gazdasági viszonyok közé való — rázkódás nélküli — átmenetét is biztosítaná. Csak egy szükséges. A külföldel kötendő kereskedelmi szerződésekben kifejezésre kell juttatni, hogy a legtöbb kedvezményi záradék nem vonatkozik a Magyarország és Ausztria közötti szerződésekre. Ekkor mindkét állam teljes fegyverzetben védheti érdekeit s biztosíthatja boldogulását. Most lehet és kell ezt megcsinálni, mikor új kereskedelmi szerződések kötése előtt állunk. Közvéleményünk pedig ocsudjék fel télienségből és utasítsa vissza azt a politikát, mely idejét multa jelszavakba kapaszkodva könnyelműen dobja érdekeinket nemcsak a kapzsi szomszédnak, hanem egyúttal a telhetetlen külföldnek is oda.

A piac mesterséges megdrágítása.

Az ország összes városaiban panaszkodnak a piac drágaságáról. Nagyváradon sincsen a tekintetben rózsás állapot, sőt ha előttünk volnának más városok piacainak árjegyzései, nagyon könnyen konstatálhatnók, hogy Nagyvárad jelenleg egyike azon városoknak, ahol a piaci árak a legmagasabbak.

Ez a sanyaru helyzet már sokszor meg lett vitatva. Keresték a drágaság okát, olyan években, amikor az abnormalis időjárás nem sujtotta a gazdálkodókat s élelmiszereket termelt bőven. Tapasztalási tények igazolták, hogy a túlságigzott piaci árakat, ha nem is egészben, de nagyrésztben a kofák tulkapásai s a rendőrség által a kofákkal szemben követett lanyha eljárás okozzák.

Az ez irányban felhangzott panaszoknak nem volt mi eredménye sem s rendes körülmények között üres szalmacséplés volna a kérdés bolygatása, ha az ideai szárazság miatt beállott nehéz viszonyok nem tennék aktuálissá az ügyet.

A nagyváradon jelenleg olyan drágaság uralkodik, aminő eddig még sohasem volt. S abban van a veszedelem, hogy azok a cikkek is méregdrágák, amelyeket a szegény nép sem nélkülözhet. Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy még a legkedvezőbb években és viszonyok mellett is a tél beköszöntével felszáll az élelmiszerek ára, el lehetünk készülve a legnagyobb nyomorra és az inségre is a tél folyamán.

Tagadhatatlan tény, hogy ezúttal még hátrányozottabb módon igyekeznek kihasználni a kofák a különben is nyomoruságos helyzetet s az időjárás által már teremtett drágaságot hallatlan módon fokozzák.

Ezt már nem lehet összetett kézzel nézni, mert érzékenyen támadja meg az öszpolgárság vagyoni érdekeit s legkivált a szegény népsztyály megélhetését.

Aktuálissá tette továbbá a kérdés felvetését Nagyvárad város tanácsának azon intézkedése, — a melylyel a kofák tulkapásait akarja megrendszabályozni azzal, hogy az elővásárlást a vámok körül meggátolni igyekszik. Ez kétségtelenül helyes intézkedés, ha teljes komolysággal végre is hajtják.

Vasárnap délután, továbbá hétfőn, kedden és pénteken hajnalba a városba vezető utakat ellepi a kofák s összevásárolnak minden élelmiszert, úgy, hogy a nagyváradon szánt élelmiszereknek csak alig néhány százaléka jut be első kézből a piacra, a nagyobbbrészt pedig már másodkézből, a kofától kénytelen a közönség drágán megvásárolni.

Ha ezt sikerül meggátolni, mindjárt olcsóbban jut a közönség szükségleteihez.

Ez azonban csak egyik útja az elővásárlásnak; mert ezenkívül tovább is mennek a kofák, ha a rendőrség komoly éberségét látják.

Nem egy alkalommal láttuk, hogy a nagyváradon kofák hajnalhasadékor már kimennek a szomszédos községek területére, ahova már nem terjed ki a rendőrség hatásköre s az országutakon szedik össze a szárnyasokat és más piaci cikkek s mire a piac benépesedik, talyigákkal szállítják oda, a város határán kívül összevásárolt portékákat.

A harmadik módja a visszaélésnek, a piacon való elővásárlás. Ez által a vasuton érkező vidékiektől szedik össze az árukat. A rendőrség látja, de nem tesz semmit, mert az elővásárló kofa talán éppen az ő felesége.

De ha nem is az, bizonyos koma- vagy sógorasszony. Ilyen körülmények között, hogy csináljon rendet? Jaj aztán annak az urinőnek, aki ugyanazon árut nézi, a mit az elővásárló kofa. Alig tudja, hogy meneküljön minél messzebbre a goromba titulusoktól.

Pár évvel ezelőt az egyik rendőrbiztos erélyesen hozzálatott a piaci visszaélések meggátolásához s mikor működésének eredménye már mutatkozott, a hatóság megijedt s elvonta az illetőt a piaci felügyelettől.

Minden felügyelet nélkül garázdálkodik tovább Nagyváradon egy sereg falusi kofa, aki nem termelő, hanem az itteni piacon vásárolt holmikot lerakja bérelt pinczébe, kamarába, s mint saját termelő fizérkedik a piacon és házakban. Drágítja a piacot s még csak adót sem fizet Nagyváradon.

Mindezeknek a visszaéléseknek azonban csak úgy lehet véget vetni, ha a rendőrök feleségei is nem kénytelenek kofálkodni s a rendőrség szigoruan eljár a piaci hiénái ellen.

Itt gyökeres intézkedésekre van szükség s ha lehet, a vármegye útján is tenni kell valamit, hogy a kofák ki ne játszassák a város intézkedéseit.

A gazdag ember megfizeti a magas árakat is, de a szegény nép nyomoruságát növeli a piaci mesterséges megdrágítása.

A keletázsiai háború.

A japánok előnyomulása.

Tokió, szept. 3. Kuroki csapatai túl vannak erőltetve és fárasztva. A Taiccho megáradt. A gázlók járhatatlanok. Kuroki tábornok ennek ellenére folytatja előnyomulását Hayingtaj ellen.

Tokió, szept. 3. Azt hiszik, hogy Oyama tábornagy főerejének, mely a Taicchotól délre van, ma reggel sikerült átkelni a folyón. Kuroki tábornok tegnap egy támadás alkalmával elfoglalta Hayengtaj magaslatait. Remélik, hogy ma uralni fogja a vasutat. Az oroszok ugylát-szik a Yentaj bányánál gyülekeznek.

London, szept. 3. A Daily Express haditudósítója jelenti lapjának Mukdenből, hogy a legutolsó napokig az orosz főhadiszálláson volt s most utban van Mukden felé, ahova táviratát futárral küldte, mivel a vasuti összeköttetés Liaojang és Mukden között megszakadt. Az oroszok teljes vereséget szenvedtek s a japánok negyvenkét orosz ágyut ejtettek zsákmányul, legtöbbnyire a hegyi ütegekből. Kuroki megke-rült mozdulata sikerült. Elvágta az orosz sereg balszárnyát, mire heves csata fejlődött ki, mely még egyre tart, de már látszik, hogy a japánok túlsúlyban vannak s az oroszokat visszavonulásra kényszerítik. A japánok bevonultak Liaojangba.

Pétervár, szeptember 3. Hiteles forrásból jelentik, hogy a Liaojanggal való távirati összeköttetések rendes üzemben vannak.

Az oroszok futása.

London, szeptember 3. A »Daily Express« tudósítója jelenti tegnapi kelettel Liaojangból. A távirati összeköttetés megszakadt s így küldönczcel továbbítom jelentésemet.

Liaojang északi részét az oroszok felgyújtották. Az orosz hatóságok még a harc kezdete előtt távoztak a városból. Oyama már feltűtötte főhadiszállását a városban. A város sikátorai nagyon gátolták a visszavonulást s nagy gabalyodást idéztek elő. A városon túl a szabadban mindenfelől kiözönlő orosz csapatok közt rettenetes kavargás támadt. A rendtelenség általános s az oroszok vad futásban keresnek menekülést. Kurapatkin minden erőlködése hiábavalónak látszik a rend visszaállítására. A Taicze-folyó gázlóin és hidjain rettenetes tolongásban törnek át az orosz csapatok. Közben tömérdek ágyú és hadiszer odavész. Egy hír szerint sok orosz katona vízbefutott. A japánok az oroszok nyomában vannak. Egy rendes csapatot sem tud ellentük küldeni az orosz fővezér. Csak a keleti oldalon Kurokival szemben küzdenek meg harcrendben az oroszok. Az oroszok teljesen demoralizálódtak. A csapatok vad futása teljesen elcsüggesztette Kuropatkint és vezérkarát.

Ujabb hírek a liaojangi csatáról.

Budapest, szept. 3. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy most már megbízhatóbb hírek érkeznek a liaojangi ütközetről. Mindvégig heves volt a harc mindkét részről s nagy elszántsággal folyik tovább. 30.000 orosz esett el a harcban. Szerdára várják a Liaojangéért folytatott csata eldőlését. Az orosz seregnek sikerült az éjszaki irányban való vonulás.

Budapest, szept. 3. (Saját tud. táv.) A „Daily Express” harctéri tudósítója arról értesítette lapját, hogy siet értesítésével, mert pénteken jelen akar lenni Port-Arthur elfoglalásánál. Így tehát döntő fordulat előtt állnak a hadviselő felek.

UJDONSAGOK.

Bizalmi férfiak.

Közönséges életben az a bizalmi férfi, akiben embertársai megbiznak, hogy őket csak jóra fogja vezetni. A józan ész legalább ugy magyarázza, hogy a bizalmi férfi kítettett állásánál fogva a benne bizóknak javát mozditja elő.

Hanem a Bokányi-, Izrael-, Weltner-Ehrenfeld-ész valami különleges dolog. A szociáldemokrata bizalmi férfi mást jelent.

Itt a bizalmi férfiak főleg az építkezéseknél szerepelnek. Minden pallér mellett be van osztva egy-egy s ezek szemhunyorításától függ a többi munkás magatartása. Sőt mi több, a bizalmi férfi kívánságára a pallér elbocsát használható munkásokat s fölvesz lustákat, ostobákat. Ha pedig a bizalmi férfi akarja, egyetlen egy munkás sem dolgozik tovább.

Ilyen hallatlan ostobaságot nem tételeztünk volna fel a szociálistákról sem. A tőke zsarnoksága ellen küzdenek s oda adják magukat kegyelemre, feltolakodott vezetőik zsarnokságának.

E miatt fogtak össze most a budapesti építőmesterek s kimondták, hogy a bizalmi férfiak feltolakodását nem tűrik. A munkások nem engedtek — s most 15000 munkás az éhség előtt áll, mert most a munkaadók szüntették be a munkát.

Talán ez észre téríti a szerencsétlen félrevezetett munkásokat s nem lesznek egyszerű — nyájja, mely vakon követi a veszélyben a kolompot.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Órangyalok vasárnapja.** Ma, vasárnap ünnepet ül a katolikus egyház. A mai vasárnapot az Órangyalok tiszteletére szenteli. Az összes templomokban a szokott órákban szent mise lesz prédikációval.

* **A városi tisztviselők drágasági pótléka.** A kisebb városi tisztviselők részére tervezett drágasági pótléka a pénzügyi bizottság tudvalevőleg 25.000 koronát javasol. Ragány János főszámvevő már összeállította a kimutatást, a mely szerint ezen összegből a 2000 koronán aluli fizetésű városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésük 8%-át kapnák s így még mintegy 2400 korona összeg fennmaradna. A városházán most az az újabb terv merült fel, hogy a rendkívüli drágaság miatt, a 2000 koronán felüli tisztviselők is részestüljenek pótlékban. Erre a 25.000 koronából fennmaradó 2400 korona majdnem elegendő, legfeljebb 200 koronával kell megpótolni. Ha így áll a dolog, akkor nagyon is meggondolandó, hogy 200 korona összegért kivételt tegyenek a városi tisztviselők között. A legelőbb ideje azonban, hogy ha adni akar a város valamit a szegény tisztviselőinek, azt most, a tél beállta előtt adja. amikor még is olcsóbban tudja a szükségeseket beszerezni, mint a télen. Ezt nem is kell halogatni a városnak, mert a pénz már meg van erre a célra.

* **A szikvizadó házi kezelése.** Mikor Nagyvárad városa a szikvizadó házi kezelését elhatározta, azt jószorgatták, hogy az nem fog több bevételt hozni a városi pénztárba, mint a bérösszeg volt. Ezt a feltevést örvendetesen megczáfolja az elért eredmény s kitűnik, hogy miért nem akart Feldmann Izidor lemondani a bérletről. A folyó év elmúlt nyolcz hónapjában már befolyt annyi összeg, mint amennyi az egész évbe előirányozva volt. Január 1-től augusztus 31-ig 19413 kor. 54 fillért vett be Nagyvárad városa szikvizadó címén. Igaz, hogy a nyári hónapokban van a legnagyobb fogyasztás, de három hónap alatt azért mégis várható még pár ezer korona bevétel. Ezért pedig érdemes volt a házikezelést megkísérteni.

* **Az iskolák megnyitása.** Általában ösödök óta Kisasszony-napján szokás az új iskolaévet megnyitni egy kis ünnepélyességgel, Nagyváradon és sok helyt azonban a középiskolákban egy pár nappal előbb kezdik meg az iskolaévet. Városunk középiskoláiban ma délelőtt lesz az 1904—905-iki tanév megnyitó ünnepélye. A felső kereskedelmi iskolában reggel 9 órakor lesz az ünnepély. Megelőzőleg a katolikus növendékek szentmisére mennek a Szent László templomba. A megnyitáson képviselve lesz az iskolát fentartó kereskedelmi csarnok is. A tanévet dr Kováts S. János igazgató fogja megnyitni hosszabb beszéddel, majd felolvassák a fegyelmi szabályokat. Ezután osztályaikban gyűneik össze a növendékek s megkapják a további utasításokat.

* **Klobucsár adlátus Nagyváradon.** Katonáéknál ugyancsak kijut a sok magasrangú vendégből. Különösen a honvédségnél egymást érik a különféle szemlék. Most alig távozott el lovag Eckensberger dandárnak, holnap ismét szemle lesz a honvédség és pedig a 4. honvédségvezetők és a debreczeni 2. honvédségvezetők

ezred Nagyváradon állomásozó osztálya fölött. Ez alkalommal igen magas rangú katona tartja a szemlék, Klobucsár Vilmos honvédlövassági felügyelő, József főherczegnek, a honvédség főparancsnokának adlátusa. Klobucsár lov. felügyelő ma vasárnap az esti gyorsvonattal érkezik Nagyváradra s a Rimanóczy-szállodába száll. A vasutnál a honvéd s honvédszáz tisztkar fogja fogadni s a magas vendég tiszteletére társas vacsorát rendez.

* **Szegény leányok figyelmébe.** A Szedlarikné-féle nagyváradai női ipariskolában nagyváradai illetőségű szegény leányok díjmentesen taníttatnak, ha ez iránt az iparoktatási bizottság elnökénél, Ragány János városi főszámvevőnél idejében a szükséges iratokkal jelentkeznek. Erre vonatkozólag az iparoktatási bizottság elnöke a következő értesítést teszi közzé:

A Szedlarikné Dudinszky Anna igazgatósága alatt álló női ipariskolában tíz (10) helybeli illetőségű, szegény leányok ingyenes oktatása biztosítva lévén; felhívom azon vagyontalan szülőket, kik leány gyermekeiket a női ipariskolába tandíjmentesen felvétetni óhajtják, hogy vagyontalanságukat és nagyváradai illetőségüket igazoló bizonyítvánnyal ellátva nálam, városház, földszint 5. sz. szobában minél előbb jelentkezzenek, annyival is inkább, mert a jelzett iskolában a tanítás már a legközelebbi napokban kezdetét veszi.

A szükséges bizonyítvány a polgármesteri hivataltól díjmentesen beszerezhető.

Nagyvárad, 1904. szept. 1-én.

Ragány János,
elnök.

* **Uj viczinális Biharvármegyében** Csapó Dezső, darvasi birtokos, viczinális vasút építését tervezi. Az új vasútvonal a derecskei vasútállomástól kiindulva, Berettyó-Ujfalu át Berettyó-Szent-Márton, Furta, Zsáka, Darvas és Csökmő érintésével Szeghalomig; továbbá Furtánál elágazólag Mező-Sas és Paszta-Told községek határain át Mező-Keresztesig futna. A kereskedelmi miniszter értesíti Biharvármegyét, hogy a keskenyvágányú, gőzüzemű helyiérdekű vasútra az előmunkálatokat egy évre engedélyezte.

* **Ez az utca végig sáros . . .** Enkelhetik a Fő-utca lakói ilyen esős időben. A mióta a Széchenyi-szállodával szemben két sarkon is építenek, nincs a sárnak pompásabb gyűjtőhelye, mint ez a kriminális két sarok. Ez pedig a legforgalmasabb helye lévén Nagyváradnak, ott majdnem minden ember megfordul naponta. Persze, a két járda közül egyik sem használható. Egyik téglával van teli, a másik meg homokkal. A járókelők kénytelenek a kocsitra menni, az pedig az építkezéstől még sokkal sárosabb, mint a Fő-utca egyéb részei, a melyek tudvalevőleg szintén nem nagyon elleneségei a sárnak. A sár innen végigterjed az egész Fő-utczán, úgy hogy szegény szemre ma Nagyvárad legelső utcája vetekszik sártenger dolgában a legsötétebb katonavárossal. Eldalolhatjuk immár, hogy:

A Fő-utczán végigmenni,
Végigmenni nem lehet,
Mert azt mondják az irigyek,
Kátyut, sarat szeretek.

Ha már egyszerre engedélyezték a két építkezést, lehettek volna annyi figyelemmel a közönségre, hogy esős időben állandóan eltisztítsák a sarat a gyalogos közönség utjából.

* **Közérdekű feliratok.** Győr városa két feliratát küldte meg pártolás céljából Nagyvárad városának és Biharvármegyének. Az egyikben azt kéri a képviselőháztól, hogy töröljék el az állami, törvényhatósági tisztviselők, katonatisztek, tanítók stb. községi és utadómentességét, az egyenlő teherviselés alapján. Továbbá a házbéradót általánosítsák. A másik fel-

iratban azt kéri Győr városa, hogy az ált. jövedelmi pótsdónál a városok által felvett de be nem kebelezett kölcsönök kamatai is számításba véssenek.

*** Jóváhagyott helypénzdijszabás**
A kereskedelemügyi miniszter *Mező-Telegd* község helypénzdijszabályzatát jóváhagyta s elküldötte Biharvármegyéhez.

*** A gép áldozatai.** Vindisch János birtokán, Jakabszálláson tegnap Dömötör János munkást a cséplőgépet elkapta és jobbkarját összezsúzta. Dömötörnek hat gyermeke maradt hátra. — Kecskeméten Bende féle száraz malomban Héjjás Lajos gazdát ma délelőtt munkája közben az orsó elkapta és teljesen összeroncolt. Haldokolva szállították a kórházba.

* A hétről.

Tisza István a kisdédvóban.

Tisza István gróf miniszterelnök a héten belekontárkodott Berzeviczy Albertnek mesterségébe. Főlcsepott a kultura apostolának: jelen volt a geszti kisdédvónak a vizsgáján. Az apró növendékek persze alaposan megszeppentek, mikor az erős kéz politikusát meglátták, mert hiszen eddig az óvónő gyöngéd kezéhez voltak szokva. A miniszterelnök azonban nyájasan mondá:

— Engedjétek hozzám a kisdédvókat — hiszen belőlük lesznek a jövő választói!
A vizsga kitűnően kikerült. A miniszterelnök másfél óráig ott maradt. Nyilván azt képzelte, hogy valami liliputi parlamentben ül, a melynek csupa Papp Géza a tagjai. Konstatálta azt is, hogy magasabb színvonalu beszéd- és értelemgyakorlatokat hallott, mint a Házban — számos szónok beszéde alatt...

A növendékek, hogy a kegyelmes urnak kedvében járjanak, elénekelték azt a kedves gyermekdalt:

Akkor szép az erdő, mikor zöld.
Ha a kétéfejű sas benne költ!
Akkor szép a magyar, mikor jó:
Fog rajta a német kommandó!

A miniszterelnök végül megvendégelte a hongyerekeket. Még pedig nemcsak barackot adott a fejük bubjára; nem is fűgét mutatott nekik. Kávét kaptak az apróságok. A honatyáknak husosfazékkal kedveskedik; a hongyerekek a kávésfazék körül nyüzsögtek.

Csak az volna a kívánatos, hogy ha Tisza István gróf Beck bárót és Albori tábornagyot is beiratná a geszti kisdédvóba. A generális urakra nagyon ráférne egy kis beszéd- és értelemgyakorlat.

Bánffy Dezső keresztfia.

— Mit szól az Bánffy Dezső és az ő keresztfia, Pályi Ede dolgához?
— Azt, hogy ha Bánffy Dezső báró Pályi Edét a keresztvizrre tartotta is, de utólag leszede róla a keresztvizet.

(Kakas Márton.)

*** Tűz Biharon.** Bihar községben mint tudósítónk írja, 1-én tűz volt. Este fél 8 órakor Bodor Mihály zsellérrasszonynak a Fő-utcán levő nádfedeles háza gyuladt ki. Az asszony otthon sem volt a tűz keletkezésékor, csak a lakója egy suszter. Szerencsére szép csendes idő volt, és így a tűz nem terjedt tovább. A nép tömegesen vett részt az oltásban. Így nagyobb kár nem történt, csak tető lett a tűz martalékává. A tűz oka még nem tudódott ki.

*** Veszett eb garázdálkodása.** Vasadon a *Kupóci* majorban egy veszett eb garázdálkodott s megmarta *Tivadár* Róza és *Lupu* István gyermekeket s a háziállatok közül is többeket összetépett. A hatóság a szegény gyermekeket felszállította a budapesti Pasteur intézetbe, az ebekre pedig 40 napi zárlatot rendelt el.

*** VÁRADI ALADÁR zenetanár,** lakik *Nyomda-utca 4. sz.* (Szaniszló-utca sarkán.) Az igen tisztelt szülők szives tudomására hozza, hogy a zene-oktatást f. évi szeptember 6-án ismét megkezdette.

*** Katonazene a Lloydban.** A 37-ik *gyalogezred* teljes zenekara ma este oly remek zenéjű műsorral hangversenyez a *Lloyd kávéházban*, melynek meghalgtása, igazi élvezetet és szórakozást nyújt.

Műsor:

1. »Lothringer» induló Gametól. 2. »Mesék a napkeletről» keringő Strausstól. 3. »Nyitány» a komikus operából Suppetól. 4. »Magyar nemzeti dalok» egyveleg Sahantól. 5. »Pirok ének» a »szívem gyermeke» operettből Vagnertől. 6. »Ausztria» Magyarország» keringő Rollertől. 7. »Kahlenberg faluskában» polka Fharbachtól. 8. »Falusi lakodalmi ünnep» zenekép, magyarazzal 10 részletben Zibulkatól. 9. »Hamis nyomon» egyveleg Schreiner-től. 10. »Legkedvesebb» keringő Valdenfeldtől. 11. »Magyar nemzeti zene» egyveleg Lengdtől. 12. »Elméség» Zichertől. 13. »Magyar induló.»

Számos látogatást kér mély tisztelettel.

Kurtág Dezső
kávés.

*** Szülők figyelmébe.** Az iskola idény küszöbén nagy gondot okoz a szülőknek, hogy hol szerezhetnek be gyermekeiknek olyan jöminőségű cipőt, kalapot, fehérneműt, olcsó trócsot harisnyát, a mely bármely gyermek pajkoságával dacolva sokáig eltart. Jól jár a szülő, ki e czélból Leitner Lázár jóhírű régi nagykereskedő czéget keresi fel, mert ott nem csak a legjobbat, de a legolcsóbban is szerezheti be gyermeke kelengvényét...

Bumbera Imre,

651 polgári- és papiszabó.

Tisztelettel tudatom, hogy fogorvosi és fogtechnikai műtermemet

Nagyváradra helyeztem át.

Lakásom: Olaszí Fő-utca a hol néhai Dr Heimann József fogorvosi műterme volt.

Rendelő órák: d. e. 9—12-ig
d. u. 2—5-ig

Dr Halász A. Andor.

Népkönyvtáraink működése.

— Beszélő számok. —

A *Szigligeti-Társaság* védaóksége alatt 2 népkönyvtár van városunkban; az egyik *Ujváros*on, másik *Váralján*. Mindkettő hatásos kultúrtevézője városunknak. Ingyen terjesztik a tudást, a műveltséget éppen azok körében, a kiknek a kulturáért köteles áldozatot meghozni nincs módjukban. Most, hogy a két hónapos szünet után ismét megnyílnak a könyvszekrények ajtajai, nem tartjuk érdektelennek a könyvtárosok jelentései alapján számot adni a két népkönyvtár forgalmáról és használatáról.

Ujváros.

Az ujvárosi népkönyvtár állománya 2589 kötet mű, 1279 drbban, 3455 korona 65 fillér leltári becsértékben. A könyvtár gyarapításához a jelen félévben hozzájárultak:

Lévi József (2 korona), *Lehoczky* Brunó és *Mayr* Imre (1—1 koronával), továbbá: *Grósz* Dezső, *Nagy* József, *Jánossi* Gábor, (Szombathely), *Lakos* Lajos, *Dévald* László, *Ormos* Andor, dr *Vucskics* Gyula, *Friedmann* Armin, *Eliás* Márton, *Slésinger* Margit, *Selb* Imre és a *Franklin* társulat könyvadományokkal. A szives adományozóknak a népkönyvtári bizottság ma tartott gyűlésében köszönetet mondott. A félév alatt 37 izben volt könyvosztás. Ez alatt az idő alatt 306 egyén használta a könyvtárt 2013 izben. Olvastak 723 művet, e közül irodalmi 452 (63%), földrajz és történelmi 121 (17%), népies és ifjusági 113 (15%), természettudományi és gazdasági 20 (3%), vegyes mű 17 (2%).

Az olvasók közül iparos volt 68 (23%),

polg. isk. tanuló 66 (21%), kereskedő 44 (14%), magánzó 33 (10%), egyéb értelmiség 26 (9%), tanító és tanítójelölt 23 (7%), gymnáziumi tanuló 20 (8%), kereskedelmi iskolai tanuló 9 (4%), utazó 6 (2%), tanár 6 (2%), joghallgató 3 (1%), és katona 2 (1%).

Az ujvárosi népkönyvtár öre *Bodnár* János közs. isk. tan. okleveles könyvtáros.

Váralján.

A váraljai népkönyvtár állománya 1236 kötet mű.

A könyvtárt használták 91-en, ezek közül 7 tanító (7 százalék), 37 iparos (40 százalék), 14 kereskedő (15 százalék), 10 tisztviselő (10 százalék), 8 polg. isk. tanuló (8 százalék), 5 reáliskolai tanuló (5 százalék), 5 gymn. tan. (5 százalék), 4 napszamos (4 százalék) és 1 földmives (1 százalék).

Kiosztottak összesen: 612 művet.

A könyvtár kezelője *Mártonffy* Zoltán közs. isk. igazgató.

A népkönyvtári bizottság ma d. u. 5 órakor az ujvárosi népkönyvtár helyiségében gyűlést tartott.

A gyűlésen dr *Berkovits* Ferencz elnöklété alatt jelen voltak dr *Adorján* Armin, dr *Tóth* Ferencz, *Vaday* József és *Bodnár* János.

Örömmel vették tudomásul az elnökségnek azt a jelentését, hogy ujév táján a harmadik népkönyvtárat is meg lehet nyitni a *Rét* városrészben. Már eddig is többrendbeli adomány gyűlt össze a közönség köréből, még csak a földmívelési miniszter s a M. K. A. Tanácsának az adományát várják.

Tárgyalás alá vették azután a könyvtárosok fent ismertetett jelentéseit és azt tudomásul vették, egyben betérjeszteni rendelték a *Szigligeti* Társasághoz.

Ugyancsak tudomásul vették hogy *Bodnár* János a magyar nemzeti muzeumban rendezett könyvtárosi tanfolyamon államköltségen részt vett. Ezért *Fraknói* Vilmos cz. püspöknek a Muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjének, nemkülönben a tanfolyam vezetőinek dr *Fejérvataky* László, dr *Estegvár* László és *Varju* Elemér egyetemi tanároknak, illetve muzeumi tisztviselőknak köszönetét fejezte ki a bizottság.

A mojszényi próféta.

— A százesztendőös jövendőmondó Nagy-Váradon. —

Legkülönösebb valami a nap alatt az ujság-szerkesztés. A mindig, télen nyáron, 1-én és hó utóján nemcsak kenyérre, de hirre éhes nagyközönségnek mindig kell tudnia, a lapíróknak feltálni valami újabb szenzációt.

De a témának nem szabad hosszabb ideig egynek lenni, mert mindjárt veszt értékéből az olvasók előtt.

Igy volt a keletázsiai háboru is. Szegény lapoknak *többször* kellett Port-Arthurt bevétetni a japánokkal, csak hogy a háborúról szóló hírek ébren tartsák az olvasók érdeklődését. Egyik nap ökölnyi betűkkel adta a hirlapírói leleményesség tudtára olvasóinak, hogy Port-Arthur a japánoké, másnap megczáfolták, 3 nap mulva elülről kezdtek. Hiába, ez a hirlapírás művészete. A mai ujságolvasó publikum nem bánja, ha a pletyka valamely családi szentély titkait bolygatja sem, sőt annál izletesebb.

Mily érdekléssel, mohón kapkodja az ujságolvasók serege a *Lujza* hercegnő és *Mattiasich* ur szökéséről még annak részleteit is tárgyaló híreket. Pedig igazán mondván ezek hitelességeért is csak a hirlapíró képes felelősséget vállalni. Az ő lelkiismerete ugy is eléggé meg van már ily bűnökkel terhelve.

Ily módon vállalva felelősséget az alábbiakért is, elmondom egy látogatásom történetét, melyet tegnap délután tettem a mojszényi prófétánál, ki most Nagyváradon tartózkodik.

Egyik lapársunk tegnapi számában ugyanis újabb szenzációval kedveskedett olvasóinak, t. i. hogy *Bachmann* Mór, mojszényi lakos, jámbor,

Liaojang északi részét az oroszok felgyújtották. Az orosz hatóságok még a harc kezdete előtt távoztak a városból. Oyama már feltűtötte főhadiszállását a városban. A város sikátorai nagyon gátolták a visszavonulást s nagy gabalyodást idéztek elő. A városban a szabadban mindenfelől kiömlő orosz csapatok közt rettenetes kavargás támadt. A rendtelenség általános s az oroszok vad futásban keresnek menekülést. Kurapatkin minden erőlködése hiábavalónak látszik a rend visszaállítására. A Taicze-folyó gázlóin és hidjain rettenetes tolongásban törnek át az orosz csapatok. Közben tömérdek ágyú és hadiszer odavész. Egy hír szerint sok orosz katona vízbefut. A japánok az oroszok nyomában vannak. Egy rendes csapatot sem tud ellenük küldeni az orosz fővezér. Csak a keleti oldalon Kurokival szemben küzdenek meg harcrendben az oroszok. Az oroszok teljesen demoralizálódtak. A csapatok vad futása teljesen elzűggesztette Kuropatkint és vezérkarát.

Ujabb hírek a Liaojangi csatáról.

Budapest, szept. 3. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy most már megbízhatóbb hírek érkeznek a liaojangi ütközetről. Mindvégig heves volt a harc mindkét részről s nagy elszántsággal folyik tovább. 30.000 orosz esett el a harcban. Szerdára várják a Liaojangért folytatott csata eldőlését. Az orosz seregnek sikerült az éjszaki irányban való vonulás.

Budapest, szept. 3. (Saját tud. táv.) A „Daily Express” harctéri tudósítója arról értesítette lapját, hogy siet értesítésével, mert pénteken jelen akar lenni Port-Arthur elfoglalásánál. Így tehát döntő fordulat előtt állnak a hadviselő felek.

UJDONSAGOK.

Bizalmi férfiak.

Közönséges életben az a bizalmi férfi, akiben embertársai megbiznak, hogy őket csak jóra fogja vezetni. A józan ész legalább úgy magyarázza, hogy a bizalmi férfi kitüntetett állásánál fogva a benne bizóknak javát mozditja elő.

Hanem a Bokányi-, Izrael-, Weltner-Ehrenfeld-ész valami különleges dolog. A szociáldemokrata bizalmi férfi mást jelent.

Itt a bizalmi férfiak főleg az építkezéseknél szerepelnek. Minden pallér mellett be van osztva egy-egy s ezek szemhunyorításától függ a többi munkás magatartása. Sőt mi több, a bizalmi férfi kívánságára a pallér elbocsát, használható munkásokat s fölvesz lustákat, ostobákat. Ha pedig a bizalmi férfi akarja, egyetlen egy munkás sem dolgozik tovább.

Ilyen hallatlan ostobaságot nem tételeztünk volna fel a szociálistákról sem. A tőke zsarnoksága ellen küzdenek s oda adják magukat kegyelemre, feltolakodott vezetőik zsarnokságának.

E miatt fogtak össze most a budapesti építőmesterek s kimondták, hogy a bizalmi férfiak feltolakodását nem tűrik. A munkások nem engedtek — s most 15000 munkás az éhség előtt áll, mert most a munkaadók szüntették be a munkát.

Talán ez észre téríti a szerencsétlen félrevezetett munkásokat s nem lesznek egyszerű — nyájja, mely vakon követi a veszélyben a kolompost.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetésüket mielőbb kiegyenlítsék szíveskedjenek.

* **Órangyalok vasárnapja.** Ma, vasárnap ünnepet ül a katolikus egyház. A mai vasárnapot az Órangyalok tiszteletére szenteli. Az összes templomokban a szokott órákban szent mise lesz prédikációval.

* **A városi tisztviselők drágasági pótléka.** A kisebb városi tisztviselők részére tervezett drágasági pótléka a pénzügyi bizottság tudvalevőleg 25.000 koronát javasol. Ragány János főszámvevő már összeállította a kimutatást, a mely szerint ezen összegből a 2000 koronán aluli fizetésű városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésük 8%-át kapnák s így még mintegy 2400 korona összeg fennmaradna. A városházán most az az újabb terv merült fel, hogy a rendkívüli drágaság miatt, a 2000 koronán felüli tisztviselők is részesüljenek pótlékban. Erre a 25.000 koronából fennmaradó 2400 korona majdnem elegendő, legfeljebb 200 koronával kell megpótolni. Ha így áll a dolog, akkor nagyon is meggondolandó, hogy 200 korona összegért kivételt tegyenek a városi tisztviselők között. A legelső ideje azonban, hogy ha adni akar a város valamit a szegény tisztviselőinek, azt most, a tél beállta előtt adja. amikor még is olcsóbban tudja a szükségeseket beszerezni, mint a télen. Ezt nem is kell halogatni a városnak, mert a pénz már meg van erre a célra.

* **A szikvizadó házi kezelése.** Mikor Nagyvárad városa a szikvizadó házi kezelését elhatározta, azt jószolgátták, hogy az nem fog több bevételt hozni a városi pénztárba, mint a bérösszeg volt. Ezt a feltevést örvendetesen megczáfolja az elért eredmény s kitűnik, hogy miért nem akart Feldmann Izidor lemondani a bérletről. A folyó év elmúlt nyolcz hónapjában már befolyt annyi összeg, mint amennyi az egész évbe előirányozva volt. Január 1-től augusztus 31-ig 19413 kor. 54 fillért vett be Nagyvárad városa szikvizadó czimén. Igaz, hogy a nyári hónapokban van a legnagyobb fogyasztás, de három hónap alatt azért mégis várható még pár ezer korona bevétel. Ezért pedig érdemes volt a házikezelést megkísérteni.

* **Az iskolák megnyitása.** Általában ötödik óta Kisasszony-napján szokás az új iskolaévet megnyitni egy kis ünnepélyességgel, Nagyváradon és sok helyt azonban a középiskolákban egy pár nappal előbb kezdik meg az iskolaévet. Városunk középiskoláiban ma délelőtt lesz az 1904—905-iki tanév megnyitó ünnepélye. A felső kereskedelmi iskolában reggel 9 órakor lesz az ünnepély. Megelőzőleg a katolikus növendékek szentmisére mennek a Szent László templomba. A megnyitáson képviselve lesz az iskolát fentartó kereskedelmi csarnok is. A tanévet dr Kováts S. János igazgató fogja megnyitni hosszabb beszéddel, majd felolvassák a fegyelmi szabályokat. Ezután osztályaikban gyűlnek össze a növendékek s megkapják a további utasításokat.

* **Klobucsár adlátus Nagyváradon.** Katonáknál ugyancsak kijut a sok magasrangú vendégből. Különösen a honvédségnél egymást érik a különféle szemlék. Most alig távozott el lovag Eckensberger dandárnak, holnap ismét szemle lesz a honvédség és pedig a 4. honvédsereg és a debreczeni 2. honvédsereg

ezred Nagyváradon állomásozó osztálya fölött. Ez alkalommal igen magas rangú katona tartja a szemlét, Klobucsár Vilmos honvédlövassági felügyelő, József főhercegnek, a honvédség főparancsnokának adlátusa. Klobucsár lov. felügyelő ma vasárnap az esti gyorsvonattal érkezik Nagyváradra s a Rimanóczy-szállodába száll. A vasutnál a honvéd s honvédhuszár tisztikar fogja fogadni s a magas vendég tiszteletére társas vacsorát rendez.

* **Szegény leányok figyelmébe.** A Szedlarikné-féle nagyváradai női ipariskolában nagyváradai illetőségű szegény leányok díjmentesen taníttatnak, ha ez iránt az iparoktatási bizottság elnökénél, Ragány János városi főszámvevőnél idejében a szükséges iratokkal jelentkeznek. Erre vonatkozólag az iparoktatási bizottság elnöke a következő értesítést teszi közzé:

A Szedlarikné Dudinszky Anna igazgatósága alatt álló női ipariskolában tíz (10) helybeli illetőségű, szegény leánynak ingyenes oktatása biztosítva lévén; felhívom azon vagyonaltalan szülőket, kik leány gyermekeiket a női ipariskolába tandíjmentesen felvétetni óhajtják, hogy vagyonaltalanságukat és nagyváradai illetőségüket igazoló bizonyítvánnyal el látva nálam, városház, földszint 5. sz. szobában minél előbb jelentkezzenek, annyival is inkább, mert a jelzett iskolában a tanítás már a legközelebbi napokban kezdetét veszi.

A szükséges bizonyítvány a polgármesteri hivataltól díjmentesen beszerezhető.

Nagyvárad, 1904. szept. 1-én.

Ragány János,
elnök.

* **Uj viczinális Biharvármegyében** Osapó Dezső, darvasi birtokos, viczinális vasút építését tervezi. Az új vasutvonal a derecskei vasutállomástól kiindulva, Berettyó-Ujfalun át Berettyó-Szent-Márton, Furta, Zsáka, Darvas és Csökmő érintésével Szeghalomig; továbbá Furtánál elágazólag Mező-Sas és Paszta-Told községek határain át Mező-Keresztesig futna. A kereskedelmi miniszter értesíti Biharvármegyét, hogy a keskenyvágányú, gőzüzemű helyiérdekű vasútra az előmunkálatokat egy évre engedélyezte.

* **Ez az utca végig sáros . . .** Enkelhetik a Fő-utca lakói ilyen esős időben. A mióta a Széchenyi-szállodával szemben két sarkon is építenek, nincs a sárnak pompásabb gyűjtőhelye, mint ez a kriminális két sarok. Ez pedig a legforgalmasabb helye lévén Nagyváradnak, ott majdnem minden ember megfordul naponta. Persze, a két járda közül egyik sem használható. Egyik téglával van teli, a másik meg homokkal. A járókelők kénytelenek a kocsit utra menni, az pedig az építkezéstől még sokkal sárosabb, mint a Fő-utca egyéb részei, a melyek tudvalevőleg szintén nem nagyon elleneségei a sárnak. A sár innen végigterjed az egész Fő-utczán, úgy hogy szegyen szemre ma Nagyvárad legelső utcája vetekszik sártenger dolgában a legsötétebb katonavárossal. Eldalolhatjuk immár, hogy:

A Fő-utczán végigmenni,
Végigmenni nem lehet,
Mert azt mondják az irigyek,
Kátyut, sarat szerettek.

Ha már egyszerre engedélyezték a két építkezést, lehetek volna annyi figyelemmel a közönségre, hogy esős időben állandóan eltisztítsák a sarat a gyalogos közönség utjából.

* **Közérdekű feliratok.** Győr város két feliratát küldte meg pártolás céljából Nagyvárad városának és Biharvármegyének. Az egyikben azt kéri a képviselőháztól, hogy töröljék el az állami, törvényhatósági tisztviselők, katonatisztek, tanítók stb. községi és utadóménességét, az egyenlő teherviselés alapján. Továbbá a házbéradót általánosítsák. A másik fel-

iratban azt kéri Győr városa, hogy az ált. jövedelmi pótsdónál a városok által felvett de nem kebelezett kölcsönök kamatai is számlásba véssenek.

* Jávahagyott helypénzdijszabás

A kereskedelemügyi miniszter *Mező-Telegd* község helypénzdijszabályzatát jóváhagyta s elküldötte Biharvármegyéhez.

* A gép áldozatai.

Vindisch János birtokán, Jakabszálláson tegnap Dömötör János munkást a cséplőgép elkapta és jobbkarját összezsuzta. Dömötörnek hat gyermeke maradt hátra. — Kecskeméten Bende féle száraz malomban Héjjás Lajos gazdát ma délelőtt munkája közben az orsó elkapta és teljesen összeroncsoolta. Haldokolva szállították a kórházba.

* A hétről.

Tisza István a kisdedővóban.

Tisza István gróf miniszterelnök a héten belekontárkodott Berzeviczy Albertnek mesterségébe. Fölcsapott a kultura apostolának: jelen volt a geszti kisdedővónak a vizsgáján. Az apró növendékek persze alaposan megszeppentek, mikor az erős kéz politikusát meglátták, mert hiszen eddig az óvónó gyöngéd kezéhez voltak szokva. A miniszterelnök azonban nyájasan mondá:

— Engedjétek hozzám a kisdedeket — hiszen belőlük lesznek a jövő választói!

A vizsga kitűnően kikerült. A miniszterelnök másfél óráig ott maradt. Nyilván azt képzelte, hogy valami liliputi parlamentben ül, a melynek csupa Papp Gézák a tagjai. Konstatálta azt is, hogy magasabb színvonalu beszéd- és értelemgyakorlatokat hallott, mint a Házban — számos szónok beszéde alatt...

A növendékek, hogy a kegyelmes urnak kedvében járjanak, elénekelték azt a kedves gyermekdalt:

Akkor szép az erdő, mikor zöld.
Ha a kétfejű sas benne költ!
Akkor szép a magyar, mikor jó:
Fog rajta a német kommandó!

A miniszterelnök végül megvendégelte a hongyereket. Még pedig nemcsak baraczkot adott a fejük bubjára; nem is fűgét mutatott nekik. Kávét kaptak az apróságok. A honatyáknak husosfazékkal kedveskedik; a hongyereket a kávésfazék körül nyüzsgőtek.

Csak az volna a kívánatos, hogy ha Tisza István gróf Beck bárót és Albori tábornagyot is beiratná a geszti kisdedővóba. A generális urakra nagyon ráférne egy kis beszéd- és értelemgyakorlat.

*

Bánffy Dezső keresztfia.

— Mit szólsz a Bánffy Dezső és az ő keresztfia, Pályi Ede dolgához?

— Azt, hogy ha Bánffy Dezső báró Pályi Edét a keresztvize tartotta is, de utólag leszdede róla a keresztvizet.

(Kakas Márton.)

* **Tűz Biharon.** Bihar községben mint tudósítók írja, 1-én tűz volt. Este fél 8 órakor Bodor Mihály zselléraszonyrak a Fő-utcán levő nádfedeles háza gyuladt ki. Az asszony otthon sem volt a tűz keletkezésekor, csak a lakója egy suszter. Szerencsére szép csendes idő volt, és így a tűz nem terjedt tovább. A nép tömegesen vett részt az oltásban. Így nagyobb kár nem történt, csak tető lett a tűz martalékává. A tűz oka még nem tudódott ki.

* **Vesztett eb garázdálkodása.** Vasadon a *Kupócsi* majorban egy vestett eb garázdálkodott s megmarta *Tivadár* Róza és *Lupu* István gyermekeket s a háziállatok közül is többeket összetépett. A hatóság a szegény gyermekeket felszállította a budapesti Pasteur intézetbe, az ebekre pedig 40 napi zárlatot rendelt el.

* **VÁRADI ALADÁR zenetanár,** lakik *Nyomda-utca 4. sz.* (Szaniszló-utca sarkán.) Az igen tisztelt szülők szives tudomására hozza, hogy a zene-oktatást f. évi szeptember 6-án ismét megkezdette.

* **Katonazene a Lloydban.** A *37-ik gyalogezred* teljes zenekara ma este oly remek zenéjű műsorral hangversenyez a *Lloyd kávéházban*, melynek meghalgtása, igazi élvezetet és szórakozást nyújt.

Műsor:

1. »Lothringer» induló Gametól. 2. »Mesék a napkeletről» keringő Strausstól. 3. »Nyitány» a komikus operából Suppetól. 4. »Magyar nemzeti dalok» egyveleg Sahantól. 5. »Pirok ének» a »szívem gyermeke» operettből Vagnertől. 6. »Ausztria» Magyarország» keringő Rollertől. 7. »Kahlenberg falucskában» polka Fharbachtól. 8. »Falusi lakodalmi ünnep» zenekép, magyarazattal 10 részletben Zibulkától. 9. »Hamis nyomon» egyveleg Schreinerrel. 10. »Legkedvesebb» keringő Valdenfeldtől. 11. »Magyar nemzeti zene» egyveleg Lengdtől. 12. »Elméség» Zichertől. 13. »Magyar induló.»

Számos látogatást kér mély tisztelettel.

Kurtág Dezső
kávés.

* **Szülők figyelmébe.** Az iskola idény közből nagy gondot okoz a szülőknek, hogy hol szerezhettek be gyermekeiknek olyan jímindőségű cipőt, kalapot, fehérneműt, olcsó trócsót harisnyát, a mely bármely gyermek pajkoságával dacolva sokáig eltart. Jól jár a szülő, ki e czélból Leitner Lázár jóhírű régi nagykereskedő czéget keresi fel, mert ott nem csak a legjobbat, de a legolcsóbban is szerezheti be gyermeke kelengvőjét.

polg. isk. tanuló 66 (21%), kereskedő 44 (14%), magánzó 33 (10%), egyéb értelmiség 26 (9%), tanító és tanítójelölt 23 (7%), gimnáziumi tanuló 20 (8%), kereskedelmi iskolai tanuló 9 (4%), utazó 6 (2%), tanár 6 (2%), joghallgató 3 (1%), és katona 2 (1%).

Az újvárosi népkönyvtár öre *Bodnár* János közs. isk. tan. okleveles könyvtáros.

Váralján.

A váraljai népkönyvtár állománya 1236 kötet mű.

A könyvtárt használták 91-en, ezek közül 7 tanító (7 százalék), 37 iparos (40 százalék), 14 kereskedő (15 százalék), 10 tisztviselő (10 százalék), 8 polg. isk. tanuló (8 százalék), 5 reáliskolai tanuló (5 százalék), 5 gym. tan. (5 százalék), 4 napszámos (4 százalék) és 1 földmives (1 százalék).

Kiosztottak összesen: 612 művet.

A könyvtár kezelője *Mártonffy* Zoltán közs. isk. igazgató.

A népkönyvtári bizottság ma d. u. 5 órakor az újvárosi népkönyvtár helyiségében gyűlést tartott.

A gyűlésen dr. *Berkovits* Ferencz elnöklete alatt jelen voltak dr. *Adorján* Armin, dr. *Tóth* Ferencz, *Vaday* József és *Bodnár* János.

Örömmel vették tudomásul az elnökségnek azt a jelentését, hogy újv. táján a harmadik népkönyvtárat is meg lehet nyitni a *Rét* városrészen. Már eddig is többrendbeli adomány gyűlt össze a közönség köréből, még csak a földmívelési miniszter s a M. K. A. Tanácsának az adományát várják.

Tárgyalás alá vették azután a könyvtárosok fent ismertetett jelentéseit és azt tudomásul vették, egyben beterjeszteni rendelték a Szigligeti Társasághoz.

Ugyancsak tudomásul vették hogy *Bodnár* János a magyar nemzeti muzeumban rendezett könyvtárosi tanfolyamon államköltségen részt vett. Ezért *Fraknói* Vilmos cz. püspöknek a Muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjének, nemkülönben a tanfolyam vezetőinek dr. *Fejérváthy* László, dr. *Eszegegy* László és *Varju* Elemér egyetemi tanároknak, illetve muzeumi tisztviselőknak köszönetét fejezte ki a bizottság.

Népkönyvtáraink működése.

— Beszélő számok. —

A *Szigligeti-Társaság* védnöksége alatt 2 népkönyvtár van városunkban; az egyik *Újváros*on, másik *Váralján*. Mindkettő hatásos kultúrtenyezője városunknak. Ingyen terjesztik a tudást, a műveltséget éppen azok körében, a kiknek a kulturáért köteles áldozatot meghozni nincs módjukban. Most, hogy a két hónapos szünet után ismét megnyílnak a könyvszekrények ajtajai, nem tartjuk érdektelennek a könyvtárosok jelentései alapján számot adni a két népkönyvtár forgalmáról és használatáról.

Újvároson.

Az újvárosi népkönyvtár állománya 2589 kötet mű, 1279 drbban, 3465 korona 65 fillér leltári becsértékben. A könyvtár gyarapításához a jelen félévben hozzájárultak:

Lévi József (2 korona), *Lehoczky* Brunó és *Mayr* Imre (1—1 koronával), továbbá: *Grósz* Dezső, *Nagy* József, *Jánossi* Gábor, (Szombathely), *Lakos* Lajos, *Dévald* László, *Ormos* Andor, dr. *Vucskics* Gyula, *Friedmann* Armin, *Eliás* Márton, *Slesinger* Margit, *Seló* Imre és a *Franklin* társulat könyvadományokkal. A szives adományozóknak a népkönyvtári bizottság ma tartott gyűlésében köszönetet mondott. A félév alatt 37 izben volt könyvosztás. Ez alatt az idő alatt 306 egyén használta a könyvtárt 2013 izben. Olvastak 723 művet, e közül irodalmi 452 (63%), földrajz és történelmi 121 (17%), népies és ifjusági 113 (15%), természettudományi és gazdasági 20 (3%), vegyes mű 17 (2%).

Az olvasók közül iparos volt 68 (23%),

A mojszényi próféta.

— A százesztendősz jövendőmondó Nagy-Váradon. —

Legkülönösebb valami a nap alatt az újság szerkesztés. A mindig, télen nyáron, 1-én és hó utóján nemcsak kenyérre, de hirre éhes nagyközönségnek mindig kell tudnia, a lapíróknak feltálatni valami újabb szenzációt.

De a témának nem szabad hosszabb ideig egynek lenni, mert mindjárt veszt értékéből az olvasók előtt.

Igy volt a keletázsiai háboru is. Szegény lapoknak többször kellett Port-Arthurt bevételni a japánokkal, csak hogy a háboruról szóló hírek ébren tartsák az olvasók érdeklődését. Egyik nap ökölnyi betűkkel adta a hirlapírói leleményesség tudtára olvasóinak, hogy Port-Arthur a japánoké, másnap megczáfolták, 3 nap mulva elülről kezdtek. Hiába, ez a hirlapírás művészete. A mai újságolvasó publikum nem bánja, ha a pletyka valamely családi szentély titkait holgatja sem, sőt annál izletesebb.

Mily érdekl, mohón kapkodja az újságolvasók serege a Lujza hercegnő és Mattasich ur szokásáról még annak részleteit is tárgyaló híreket. Pedig igazán mondva ezek hitelességeért is csak a hirlapíró képes felelősséget vállalni. Az ő lelkiismerete ugy is eléggé meg van már ily bűnökkel terhelve.

Ily módon vállalva felelősséget az alábbiakért is, elmondom egy látogatásom történetét, melyet tegnap délután tettem a mojszényi prófétánál, ki most Nagyváradon tartózkodik.

Egyik laptársunk tegnapi számában ugyanis újabb szenzációval kedveskedett olvasóinak, t. i. hogy *Bachmann* Mór, mojszényi lakos, jámbor,

körülbelül 80 éves Mózes vallását követő polgár, kit megyéjében, Máramaros vármegyében híres nevezetes embernek tartanak városunkban időzik. O t. i. próféta, akinek messze környékről zarándokol a hiszékeny nép, mert csodatevő ereje van az imádságának, amelytől meggyógyul a kancsal, a ferdénövésű, a béna, azonfelül meg hogy úgy mondjam, holt bizonyosra jósolja meg a jövőndőt. Az illető lap tudósítója meg is látogatta az őreget a tudósítás szerint s Nagyváradi jövőjét illetőleg jóváhírdetett vele.

En is, mint e lapnak tudósítója, tegnap délután felkerestem a jámbor prófétát. Megtettem volna előbb is, de nem tudtam a próféta ittlétéről semmit. En a következőket tudtam meg a mojszáni jóváhírdetőtől, amelyekért azonban mint már említettem, nem vállalok felelősséget:

Sas Ede és Fehér Dezső a közeljövőben örök békét kötnek s egymást sohasem fogják megbántani.

2 év múlva Nagyváradon nem lesz szükség végrehajtóra. Mindenki pontosan fogja fizetni adóját és más tartozását.

5 év múlva Nagyváradon senki sem fog panaszkodni a kövezetre.

3 év múlva teljes békét kötnek az összes különféle ipari munkások és munkaadóik.

A legközelebbi közgyűlésen Halász Lajos nem fog interpellálni, ugyazintén ezentul soha.

30 év múlva Nagyvárad oly kellemes helyzetbe jut anyagi tekintetben, hogy a polgárok vállalóiról leveszik a pótdadó terheit

A cselédmizéria is megszűnik a közeljövőben.

Rendes Izidor és Stern Hermann nem fogják többé irigy szemmel nézni, ha a másoknak jobban fog menni az üzlet.

A szegény-ügy két év múlva rendezve lesz teljesen.

A helyi sajtó egyértelműleg magasztalni fogja Somogyi Károlyt és társulatát a jövőben.

Gábel Jakab a «Tiszántul» cikkirójának fog ajánlkozni.

Fuchs főrabbi templomában egy legközelebbi időponttól kezdve az összes beszédeket magyar nyelven fogja tartani és tartatni.

Az ügyvédek, orvosok oly kollegiális viszonyba lépnek Nagyváradon, hogy egymásnak ajánlani fogják klienseket, pácienseket.

Helyszűke miatt a többi jóváhírdetés lemaradt.

Igazságszolgáltatás.

Császársértés — nem királlysértés.
Fiumében a legutóbbi városi választások alkalmával a magyar autonóm-párt kisebbségben maradt s az olaszok vergődtek tulságra. Az olaszok lépten-nyomon éreztették a magyarokkal győzelmeiket ugyanarra, hogy beszélni sem volt szabad magyarul Fiumében, ha valaki nem akarta kiténni magát inzultusnak.

A múlt év december 16. és 17-ike közötti éjszakán két magyar vasuti tisztviselő, Murancsán Gyula és Hattnér Endre betértek a fiumei Paratik-féle vendéglőbe. Bort rendeltek s magyarul beszélgettek egymással.

Tomsa János olasz lapkihordó, aki föltett süveggel ült a szomszédos asztalnál, durva megjegyzést tett a vasutasokra, magyarul beszélgetésük miatt. Murancsánt erre elfutotta a méreg s odaszólt olaszul a lapkihordónak, hogy ha valami baja van velük, hát mondja meg a szemükbe s ha velük akar beszélni, vegye le a süvegét.

— Én osztrák állampolgár vagyok, válaszolt az olasz, de még az osztrák császárt sem süvegelem meg, nem hogy egy magyar embert.

— Majd leülöm a süvegét, ha nem veszi le, kiáltott erre Murancsán s tényleg le is ütötte a kalapot a lapkihordó fejéről, aki folyton azt hangoztatta, hogy ő az osztrák császár slattvalója.

Murancsán indulatosan fakadt ki; — Fűtyülök az osztrák császárra, nekem nem császárom, mert én magyar vagyok.

Ezután távozni akart, de az olaszok több társa segítségére sietett. Murancsán szétverte a tömeget, miközben egy Petrich nevű olasz megebesített a késével.

A lapkihordó királlysértés czimén vádat emelt Murancsán ellen a budapesti büntető-törvényszéken, a mely vád alá helyezte Murancsánt, még pedig nemcsak királlysértésért, hanem Petrich panaszára súlyos testi sértés miatt is.

A kettős bünpört tegnap tárgyalta a budapesti törvényszék. Murancsán Gyula védelmét Lengyel Zoltán dr országgyűlési képviselő látta el, aki azt vitatta, hogy az osztrák császár megsértése a magyar törvények szerint nem büntelhető.

A törvényszék magáévá tette ezt az indokolást és Murancsán Gyulát felmentette a királlysértés vádjáról és csak súlyos testi sértés miatt ítélte el száz korona pénzbüntetésre.

MULATSÁG.

Házi-estély a Legényegyletben. A Nagyváradi Katolikus Legényegylet ma, azaz folyó hó 4-én este tartja meg rendes havi házi-estélyét az egylet Teleky-utcai helyiségében. Az estélyt mint rendesen ünnepélyes tagfölvétel és ügyes kis műsor nyitja meg. A közönség fölkérteik pontos időben megjelenni, mivel az egyes műsorszámok alatt az ajtók zárva tartandók. A rendezőség fölkéri azokat,

két és fél kör, 1000 méter.

I. Előfutás.

1. Kállay Pál, 2. Pásztor Lajos, 3. Urbanek Gyula, 4. Koncz Lajos (Debreczen), 5. Nagy Lajos (Debreczen), 6. Dufner János (Arad), 7. Bucskó Béla (Arad).

II. Előfutás.

1. Harag Kálmán, Györfly István, 3. Meer Imre, Nagy János, 5. Petró András, 6. Fröhlich Géza, 7. Kovács Géza.

2. Vendégek versenye.

3000 méter 7 és fél kör. Elsőnek nagy ezüst második kis ezüst, harmadik bronz érem.

1. Koncz Lajos (Debreczen), 2. Nagy Lajos, 3. Dufner János, 4. Bucskó Béla.

3. A nagyváradi kerékpárosok versenye.

2000 méter, 5 kör. Elsőnek nagy, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem. 1. Györfly István, 2. Kállay Pál, 3. Pásztor Lajos, 4. Urbanek Gyula, 5. Haragh Herman, 6. Meer Imre, 7. Petró András, 8. Kovács Géza, 9. Fröhlich Géza, 17 Nagy János.

4. Juniorok versenye.

2000 méter, 5 kör. 17 évnél fiatalabb ifjak, első és másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem. 1. Kállay Pál, 2. Haragh Hermann, 3. Nagy Lajos, 4. Kovács Géza.

5. Fő verseny.

10.000 méter 25 kör. Elsőnek, másodiknak nagy ezüst érem, harmadiknak kis ezüst, negyediknek bronz érem. Vezetési-díj nagy ezüst érem. 1. Györfly István, 2. Kállay Pál, 3. Pásztor Lajos,

4. Urbanek Gyula, 5. Haragh Herman, 6. Koncz Lajos, 7. Nagy Lajos, 8. Nagy János, 9. Petró András, 10. Kovács Géza, 11. Fröhlich Géza, 12. Dufner János, 13. Bucskó Béla, 14. Meer Imre.

6. Akadály verseny.

2000 méter, 5 kör. Elsőnek nagy ezüst, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz-érem. Versenyzők a fentiek.

7. Vigasz verseny.

1000 méter, 2 és fél kör. Első, másodiknak kis ezüst érem; harmadiknak bronz-érem. Nevezés a birói páholynál.

Jelzések: Minden versenyszám megkezdését az intőző haranggal jelzi, első jelzés a versenyzők készülődésére figyelmeztet, második csengetés az indulás, harmadik csengetés a verseny utolsó körének megkezdését jelzi.

Verseny végeztével díjak kiosztása.

A verseny kezdete délután fél 3 órakor. Helyárak: Tribün-jegy 1 korona, ülőhely 80 fillér, állóhely 40 és 20 fillér.

Készülődés a lóversenyre.

Folyó hóban a nagyváradi gyepen tartandó lóverseny nagyban foglalkoztatja az érdekelteket. A versenyegylet titkára a következőket teszi újabban közzé:

A nagyváradi versenypálya külső kerülete f. évi szeptember hó 11-ik napjától kezdődőleg reggeli 5 órától d. e. 10 óráig galoppozásra nyitva áll.

A versenypályán csak balkézre szabad lovagolni.

Lépésben vagy ügetésben lovagolni csak a pálya belső területén szabad. E szabály áthágása, valamint a pályán való kocsizás 100 koronáig terjedő bírsággal sújtatik.

Délután a pálya zárva van s csak az igazgatóság engedélye mellett használható.

Nagyváradi, 1904. szept. 3.

A Nagyváradi Verseny-egylet igazgatósága.

TAVIRATOK.

Kassa ünnepe.

Kassa, szept. 3. (Saját tud. táv.) Ma ment végbe nagy ünnepséggel a kassai dóm Szent Mihály kápolnájának felszentelése. A város lobogódiszt öltött. A hűvös, borult majd esős idő ellenére óriási tömeg gyűlt össze a dóm körül s nézte a vendégek felvonulását. A dóm-ban is rengeteg ember volt. A kápolna szentelést Bubits Zsigmond püspök végezte a káptalan s az alsóbb papság fényes segédlete mellett. A püspök előbb nagy misét mondott, majd a kápolnába vonultak a felszentelés szertartását végezni. A kápolnába csak a meghívottak s jeggyel bírók léphettek be. A felszentelés után Kozora Vincze kanonok remek szent beszédet mondott.

A fényes egyházi ünnepségen ott voltak az összes hatóságok Péchy Zsigmond főispán, Münszter Tivadar polgármester vezetésével, a helyőrség teljes tisztikara. Kivonult a katonazenekar is, mely az ünnepség végén a Himnusz-t játszott. A miniszter az állampénztárból nagyobb összeggel járult a kápolna restaurálásához.

Köburg Lujza hercegnő szökése.

Budapest, szept. 3. (Saj. tud. táv.) Most már bizonyos, hogy Lujza hercegnő Német Svájcba szökött Mattia-

sichcsal s állítólag Lujza szászhercegnőnél vannak. A szökevények két ládát vittek magukkal. A hercegnő 5 évig naplót vezetett, mely nagy leleplezéseket tartalmaz. A napló tartalmát nyilvánosságra hozzák. A könyv Párizsban fog megjelenni. A könyv egyik szenzációs része lesz, melyben Mattiasichot ártatlannak mondja Lujza hercegnő.

A hercegnő komornájának levelet hagyott hátra, melyben azt írja, örül, hogy sikerült megszabadulni a csöcseléktől, mely őt körülvette. Az Isten meghallgatta könyörgésem, végzi levelét és megszabadított fogságmból. Isten önnel. E levelében arra kéri komornáját, hogy kedvencz kutyájára ügyeljen.

A meggyilkolt hittérítőkért.

London, szept. 3. A Timesnek jelentik Pekingből: A francia követ hírszerint három belga hittérítőnek júliusban történt meggyilkolásáért elégtételként a következő követeléseket állítja fel: A vétkesek megbüntetése. Az alprektus és a hivatalnokok elmozdítása, akik az idegenektől megtagadták az oltalmat, továbbá minden felekezeti kínainak számára kórház felállítás, díszes temetése a meggyilkoltaknak és néhány száz dollár kártérítés a hittérítőkkel együtt meggyilkolt négy kínai családja számára. A meggyilkolt hittérítőkért nem követelnek kártérítést. A kínai kormány hírszerint szívesen teljesíteni fogja ezeket a követeléseket.

Letartóztatott áruló.

Róma, szept. 3. A lapok jelentik, hogy a tarentoi arzenálba alkalmazott Montenegro Benjamin elektrikust letartóztatták, mert avval vádolják, hogy a város védelmére vonatkozó értesítéseket adott el egy idegen hatalomnak. Letartóztatták továbbá a Montefusco féle tudakozódó iroda igazgatóját is, aki baráti viszonyban állott Montenegroval. A lapok szerint a tengerészeti miniszteriumban elismerik, hogy egy kémkedési ügyet fedeztek fel, de vonatkoznak részleteket közölni.

NYILTTÉR.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaeőrökkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis haszonnal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminnál.

Miért mert megvett potom árért egy raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminnál

értékesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órák, ékszerész és látszerész, az figyelje meg Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épület

Bumbera Imre
polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, uj „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu és a legjobb minőségű** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére tartok.** Allandóan nagy választék **reverenda czimáda és egyházi kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legczélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

651 polgári- és papiszabó.

Tisztelettel tudatom, hogy
fogorvosi és fogtechnikai műtermemet

Nagyváradra helyeztem át.

Lakásom: Olaszi Fő-utca a hol néhai Dr **Heimann József** fogorvosi műterme volt.

Rendelő órák: d. e. 9-12-ig
d. u. 2-5-ig

Dr Halász A. Andor.

az összes gyógy és orvostudományok tudora.
száj és fogbetegségek szakorvosa.
Telefon 574 szám.

KOZGAZDASAG.

Határidők.

Budapest, szept. 8.

Buza áprilisra	10.92
Buza október	10.69
Tengeri	7.56
Rozs okt.	8.28
Zab ápr.	7.36
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. szept. 8-án.

Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Értéktőzsdé.

Budapest, szept. 8.

Magyar aranyjárdék 4%	118.90
Magyar koronajárdék	97.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	88.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavin földtehermentesítési kötvény	2.06

Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	.99
Osztrák járadék papírban	99.85
Osztrák járadék papírban	1.19
Osztrák járadék aranyban	.99
Osztrák korona járadék	1.58
Osztrák államsorsjegyek	16.10
Osztrák magyarban részvény	7.59
Magyar hitelbankrészvény	649.15
Osztrák hitelintézet részvény	68g.
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.17
Németbirodalmi márka	289.67
Londoni vista	94.92
20 márkás arany	28.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A ki lábbelieit elegánsan és tartósan megtartani akarja

használjon csak

GLOBIN

legfinomabb bőrtisztító szert jobb lábbelinek.

Egyed. gyár: **FRITZ SCHULZ. Akt Ges. EGER és LIPCSE.**

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt **REISZ és PORJESZ.**

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választékban, gyári árban.

Szolid, szabott árak!

Ertesítés!

A közelgő **iskolai időnyre** ugyfiu mint leánykák részére szükséges, bármely intézet előírása szerint mindenféle színes és fehér ruhákra ugysziate a legjobb minőségű harisnyák szolid olcsó árban kaphatók

Háasz Manó

kézmű- és divatáruháza

Nagyvárad,

Zöldfa-utca elején.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz
mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül
dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze
folytán ritkítja párját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési-
zeleti nehéz
ségeknel, vese-, gyomorbél bajokban, gyulladásos ho-
lyag, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb

Főiri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborviz!

Mint a belszervezet betegségei ellen legkellemesebb
és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító
szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a »Répáti
ásványvíz«-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak
rendes használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

A »Répáti víz« minden jobb fűszerkereskedésben és
vendéglőben kapható.

Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

„Nagyváradai Hitelbank“
részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölsönöket
nyujt,

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább

kamatozásu kölcsönöket bélyeg- és
illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-OS** kamatot
összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol
váltókat.

Értékpapírok, ékszerék és terményekre
előleget ad.

789

Az igazgatóság.

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket,
csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol clostettek
készítését.

Mindennemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és
költségvetéseket díjtalanul készítek.

Házak jókarban tartási
vállalata.

Telephonszám: 448.

Sz. KOCSIS JÁNOS

hadifelszerelő intézete.

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház
mellett

Van szerencsém az **önkéntes urak** figyelmébe

ajánlani egyenruha intézetemet hol a legelegánsabb
felszereléseket bármely **legolcsóbb áráért készítem.**

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, hadifelszerelő intézete.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk

fiuk és leánykák részére: kész fehérneműeket,
ugyszintén paplanok,

harisnyák s miden rőfös és női divatáruk nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.

Szabó Testvérek rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca,
— a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-söracsarnok mellett. —

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-söracsarnok mellett.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványvíz- és
csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállodával szemben.

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kékő és kempor.

Van szerencsém a t. cz. vevőkö-
zönség figyelmébe ajánlani dusan fel-
szerelt mindennemű festékárulmat, u. m.

PADLÓ FESTÉKEK

Borostyánmáz 1 kg dobozban I-ső rendű 75 kr.
II-ső 65
Spiritusmáz 1 „ I-ső 70
II-ső 85

OLAJ FESTÉKEK

Minden színben 1 kg dob. I-ső rendű 82 kr.

**Matt-, fényezett- és vas-
butorok tisztításához**

**Bruniolinok, Spiritusz-
lackok s Emaillackok,**
valamint

Terpentin, Firnis, Copállak,
Damárlack, Bőrlack, Vaslack
stb.

Pormentesítő olaj

1 klgr. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhöz,
vidéki megrendeléseket helybeli álló-
máshoz díjtalanul szállítok. Szíves meg-
bizás mellett vagyok

teljes tisztelettel

577 **HAJNAL FERENCZ.**

Előpatakai gyógy- és borviz forrása.

FINOM KISZOLGÁLÁS.

SZOLID ÁRAK.

Uj üzlet!

Szolid és pontos kiszolgálás!

A legdivatosabb francia delainek, batisztok,
legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof
lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa czéggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Uj üzlet!

Az Orsolya-zárda nagyságos főnöknője által kiadott prospektus
szerint intézeti teljes felszerelések u. m: fehérneműek, evőeszközök,
harisnyák, mosdótál, fiókkal ellátott tükör, fésűk, kefék, reggeli- és
sárczipők, esőernyők, iskolaszerek és táskák.

Mélyen leszállított árban kaphatók:

FRISS és TÁRSA korona és fillér bazár, Olaszi, Fő-utca.

Minden vásárolt összegből 5% engedmény.

Telefon: 130.

FIGYELEM.

A közelgő iskolai idényre ugy fiu, mint
leánykák részére szükséges minden-
féle gyermek-ingek, szoknyák, alsó-
nadrágok és ágyneműek

a legolcsóbb árban kaphatók

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

Még csak 3 hétig.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS!

Az üzlethelyiség átadása folytán

már csak szeptember 15-ig tart a végeladás s minden elfogadható áron árusítom el a még raktáron levő árukat.

SERÉNYI M. Szt.-László-tér, Sas-szálloda kapuja mellett.

Még csak 3 hétig.

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

A j á n l j a

KARDOS LIPÓT

Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Iskolatáskák, írószerek, fiókos- és kezitükrök, levél-kazetták, lavorok, evő-
eszközök, zsebkések, kalocsni és reggeli czipők, kefék és fésűk, esőernyők,
férfi- és női fehérműek, férfi nyakkendők, őszi férfi- és gyermek sapkák,
férfi-, női- és gyermek harisnyák, női fekete és mosó kötények, gyermek
empir kötények, szivar- és pénztárczák, fogkefék, szappanok és piperecikkek,
gummi-különlegességek, ajándék- és disztárgyak beszerzését.

Becsés pártfogását kérve vagyok

Szerencse bazar

kiváló tisztelettel

Szent.-László-tér, (Kiss Károly mellett.)

Kardos Lipót.

Baba javítást elvállalok.

Láda és kézi koferek.